

8.Бригхем Ю. Финансовый менеджмент: Полный курс. – В 2-х т. / Ю. Бригхем, Л. Гапенски; [пер. с англ. под ред. В. В. Ковалева]; Ин-т «Эконом. шк.», СПб., Ун-т экономики и финансов, Гос. ун-т. – Высш. шк. экономики. – СПб.: Эконом. шк., 2004. – Т. 2. – 668 с.

9.Оценочная деятельность в экономике / В. М. Джуха [и др.]. – М.: ИКЦ «МарТ»; Ростов н/Д: Издат. центр «МарТ», 2003. – 304 с.

10.Брейли Р. Принципы корпоративных финансов / Р. Брейли, С. Майерс : [пер. с англ. Н. Барышиковой]. – М.: ЗАО «Олимп-Бизнес», 2004. – 1008 с.

11.Шпиттлер Х.-И. Практический лизинг / Х.-И. Шпиттлер : [пер. с нем.]; общ. ред. и вступ. ст. Б. Г. Дякина. – 2-е изд., доп. – М.: ЦНИИЭПСЕЛЬСТРОЙ, 1991. – 164 с.

12.Киркоров А. Методы определения эффективности финансового лизинга по сравнению с кредитом / А. Киркоров // Лизинг ревю. – 2000. – № 5/6. – С. 30-38.

Отримано 26.03.2013

УДК 330.131.7

А.О.БЕЗКРОВНА, Н.В.ПЛУТ

Харківська національна академія міського господарства

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ

Розглянуто проблемні аспекти обліку бюджетних установ та його перспективи його подальшого розвитку.

Рассмотрены проблемные аспекты учёта бюджетных учреждений и перспективы его дальнейшего развития.

The article considers the problematic aspects of the accounting of public institutions and the prospects for its future development.

Ключові слова: бюджетні установи, реформування, облік, стратегія, звітність, видатки.

Одним із ключових завдань реформування сфери державних фінансів є перетворення бюджетного механізму в ефективний інструмент соціально-економічної стратегії, що дозволить забезпечити належний рівень прозорості у секторі державного управління. Саме тому бухгалтерський облік бюджетних установ має ґрунтуватися на надійних системах внутрішнього контролю, надавати можливість отримувати та відображати в обліку інформацію щодо здійснених операцій на усіх стадіях виконання бюджетів різного рівня.

Питанню реформування бухгалтерського обліку в бюджетній сфері присвячено ряд праць науковців [1, 2], нормативно-законодавчих актів [3-5]. Мета, завдання, основні напрями та заходи реалізації реформи знайшли відображення у Стратегії модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі на 2007-2015 роки [6]. Однак дане питання і нагепер залишається актуальним і потребує вирішення ряду проблемних питань. Актуальність визначається і недостатньою розробленістю

методологічних питань відображення в обліку операцій з виконання бюджету, внутрішнього контролю в теоретичному плані, що спричинило суттєве відставання теорії від практики.

Економічна ситуація в бюджетній сфері вимагає практичного вдосконалення системи обліку та теоретичного перегляду з метою урахування нових явищ (виникнення нових об'єктів обліку), процесів, що виникли в сучасних умовах.

Удосконалення методології та перехід на єдині методологічні засади бухгалтерського обліку, створення уніфікованого підходу щодо організаційно-інформаційного забезпечення обліку, дасть змогу модернізувати систему обліку і звітності у бюджетній сфері. Перші кроки вже зроблено: так, з 01.01.2013 р. набирає чинності П(С)БО в державному секторі 101 "Подання фінансової звітності"[3], яким визначаються зміст та форми фінансової звітності в державному секторі.

Фінансова звітність у державному секторі забезпечує інформаційні потреби користувачів щодо джерел надходжень коштів та напрямів їх використання, рівня фінансового забезпечення діяльності установи, стану виконання усіх зобов'язань та здатності виконувати їх у майбутньому, фінансового стану установи та змін у ньому, результатів її діяльності з погляду ефективності та досягнень мети діяльності, дотримання фінансової дисципліни установою, цільового використання бюджетних коштів та щодо ступеня отримання та використання ресурсів відповідно до затвердженого кошторису. Слід підкреслити, що внесення доповнень, коригування існуючих фінансових звітів бюджетів та бюджетних установ, які відбувались протягом останніх років, в повній мірі не вирішили завдань реформування обліку та звітності. На даний час існує багато неточностей та суперечок, для ліквідації яких потрібно розробляти відповідні нормативно-правові документи стосовно ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в бюджетних установах.

Крім того, фінансова звітність у веденні бухгалтерського обліку є досить важливим чинником, без якого неможливо проаналізувати діяльність бюджетної установи. Однак, з точки зору аналітичної оцінки, недостатня увага надається питанням прогнозування основних параметрів доходних статей кошторисів з врахуванням ризиків, а за формування витратної їх частини не в повній мірі враховуються стратегічні сценарії розвитку.

Відзначимо, що існуючі вади системи виконання бюджетів правового, організаційного та методологічного характеру створюють складнощі у бюджетному процесі на місцевому рівні. Відсутність ефективного механізму в управлінні бюджетними коштами призводить до збільшення запозичень у вигляді короткотермінових позичок для покриття

тимчасових касових розривів. Проблему нестачі бюджетних коштів у період касових розривів було б доцільно вирішити шляхом розробки та впровадження механізму тимчасового позичання коштів із залишків відповідних бюджетних рахунків.

Наступною проблемою є те, що касові та фактичні видатки не можуть бути відповідними у поточному році. Згідно статті 9 Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” всі господарські операції повинні бути відображені в тому звітному періоді, коли вони були проведені. На практиці ж здійснення касових та фактичних видатків не збігається в часі, оскільки перші за змістом видатки фіксуються в обліку в момент отримання готівки або перерахування коштів з рахунків установи, та й відшкодування їх відображається в момент зарахування на рахунок сум, внесених за об’явою про внесення готівки або перерахованих дебіторами згідно з платіжними дорученнями. Щодо фактичних видатків, то вони відображаються в момент їх здійснення, але, на відміну від касових видатків, згідно з актами списання, накладними, актами виконаних робіт, приймання-передачі, рахунки-фактури тощо. Тому, наприклад, якщо у віданні бюджетної установи є наявні минулорічні запаси матеріалів, то при їх списанні у поточному році фактичні видатки можуть перевищувати касові.

Вітчизняні органи казначейства, які ведуть облік бюджетів, та установи, які отримують кошти з бюджетів, не мають відповідних повноважень у здійсненні власної облікової політики. Надання вітчизняним установам бюджетної сфери права на формування змісту облікової політики розширить можливості розкриття у фінансовій звітності додаткової інформації.

Основні нормативи щодо формування та обліку кредиторської заборгованості передбачені Порядком складання фінансової та бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, від 05.01.2011 р. №2, за яким (п.3.6) усі розрахунки одержувачів бюджетних коштів на кінець звітного року мають бути завершені в межах бюджетних асигнувань. Тому дебіторської й кредиторської заборгованості в їхній річній бюджетній звітності бути не може. У разі, якщо одержувач відобразив кредиторську заборгованість та зареєстровані бюджетні фінансові зобов’язання, орган Держказначейства не приймає такого звіту до консолідації й у Звіті про бюджетну заборгованість не відображає зазначених сум. Згідно з п.1.3 Порядку №2 все це свідчить про невідповідність даних бухгалтерського обліку до даних звітності одержувача.

Відповідно до ч. 1 ст. 48 Бюджетного кодексу України [5] розпорядники бюджетних коштів беруть бюджетні зобов’язання та здійснюють платежі тільки в межах бюджетних асигнувань, установлених коштори-

сами, враховуючи необхідність виконати бюджетні зобов'язання минулих років, узятих на облік органами Державного казначейства України. На початку бюджетного року розпорядникам необхідно перереєструвати бюджетну заборгованість. Ці проблемні питання можуть бути вирішені за рахунок відповідних статей спецфонду (якщо вони передбачені). Однак, наприкінці звітного року бюджетним установам-розпорядникам бюджетних коштів потрібно особливу увагу приділяти доцільності взяття бюджетних фінансових зобов'язань та впорядкуванню кредиторської заборгованості на кінець року.

Вирішення основних питань розвитку системи бухгалтерського обліку сприятиме удосконаленню управління державними фінансами, поглибленню системи стратегічного бюджетного планування та системи контролю за процесом виконання бюджету. В цьому питанні надзвичайно важливим є впровадження інформаційних систем обліку, адаптованих для бухгалтерського обліку бюджетних установ. Основними напрямками реалізації концепції подальшого розвитку бухгалтерського обліку в бюджетних установах на даний час є:

- розроблення та запровадження єдиних національних положень бухгалтерського обліку та єдиного плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі, гармонізованого з бюджетною класифікацією;
- удосконалення системи фінансової звітності та звітності про виконання бюджетів шляхом нормативного визначення методології складення форм звітності та їх удосконалення, розроблення нових форм фінансової звітності з урахуванням особливостей кожної бюджетної установи;
- створення уніфікованої організаційної та інформаційної облікової системи, що передбачатиме модернізацію фінансово-бухгалтерських служб, уніфікацію програмного забезпечення, що використовується бюджетними установами;
- удосконалення системи підготовки та перепідготовки кадрів фінансово-бухгалтерських служб.

Реалізація цих заходів по вдосконаленню та розвитку бухгалтерського обліку в бюджетних установах дасть змогу забезпечити створення прозорості, інтегрованої інформаційно-аналітичної системи управління фінансами бюджетних установ.

1. Жовнір Р. Проблемні питання при складанні та поданні фінансової звітності розпорядниками бюджетних коштів // Казна України. – 2010. – №4. – С. 42.

2. Лікарчук І. Фінансова звітність бюджетних установ: шляхи вдосконалення // Казна України. – 2010. – №4. – С. 38.

3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 "Подання фінансової звітності": [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>.

4. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV з змінами і доповненнями. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>.

5. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456 – 5.

6. Стратегія модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі на 2007–2015 роки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 16 січня 2007 р. № 34 // Офіційний вісник України. – 2007. – № 4.

Отримано 26.03.2013

УДК 336.77

Г.М.МАНСРОВ, канд. екон. наук, В.Ю.ПОПРУГА

Донецький національний технічний університет

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ ПОРТФЕЛЕМ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ В УМОВАХ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ

Запропоновано шляхи удосконалення управління кредитним портфелем комерційного банку.

Предложены пути совершенствования управления кредитным портфелем коммерческого банка.

The ways of perfection of management of commercial bank a credit portfolio are offered in the article.

Ключові слова: банк, кредитна операція, кредитна політика, кредитний портфель, кредитний ризик, кредитоспроможність, фінансова стабільність.

Упровадження цивілізованих ринкових відносин зумовлює зміну не лише окремих деталей, а й концептуальних і методологічних засад банківської діяльності [5, с.9]. Кредитування завжди було й залишається пріоритетною економічною функцією банків. Одним із найважливіших аспектів банківського кредитування є формування кредитного портфелю. Беззаперечним є твердження, що правильна організація процесу кредитування, розробка ефективної і гнучкої системи управління кредитними операціями виступає основою фінансової стабільності і стійкості комерційних банків. У сучасних умовах з метою забезпечення організації ефективної кредитної діяльності комерційні банки розробляють власну кредитну політику і застосовують практичні механізми її реалізації.

Значний доробок у теорію грошово-кредитного регулювання належить М.І. Туган-Барановському, Дж. М. Кейнсу, М. Фрідману [8-10] та ін.

Мета роботи – розробка напрямків удосконалення управління кредитним портфелем комерційного банку в умовах фінансово-економічної кризи.